

Keçileri Kurtarmak

— sahara · 29 Ocak 2024

Askerliğini bitirip çok sevdiği köyüne, köyünün derelerine, ak köpüklü çayların aktığı derin vadilerine ve yayla düzlüklerine kavuştu Ahmet. Yürümeye başladığı çocukluk ve ilk gençlik yıllarını yaşadığı toprakları yeniden görmek, havasını solumakla uçarcasına mutlu oldu. Askerlik günleri ilk kez ailesinde uzaklarda yaşamamanın dayanılmaz sıla özlemiyle geçti. Aylarca köyünü, anneciğini, kavalını, köpeği Çomarı en çokta keçi-koyun sürülerini düşünürdü. Köye vardığında evine, köyünün meyve bahçelerine, karşı köylerin yukarılarında uzanan dağlara uzun uzun baktı. Yaşadıkları rüyamayı! Hayır, artık doğup büyüdüğü topraklara basıyordu ayakları. Dudaklarında tatlı bir gülümseme oluştu... Çocukluk ve ilk gençlik yıllarının çobanlık yaşantısına bir an önce bismillah demenin tam zamanıydı. Otlakların en gür olduğu vadiler, dağ yamaçları, yayla düzlükleri onu bekliyordu.

Köyde kısa bir süre gezdi. Akraba ziyaretleri yaptı. İçi içine sığmıyordu. Bir an önce yayla evine gitmek istiyordu. Askerlik süresince hiç unutamadığı çobanlık günlerine dönebilmenin heyecanı tüm benliğini sardı. İki saat yürüyerek yayla evine ulaştı. Annesine sarıldığı zaman kalp atışları hızlandı. Ağlamaklı oldu. Erkekler ağlamaz ki!

Nihayet önünde sürüsü güneşin dağların doruklarında yüzünü gösterdiği güzel bir Ağustos günü çobanlık mesaisi başladı. Yıllar ne çabuk geçtiğini düşündü. Çobanlığının ilk yılları genç bir çobanın yardımcısıydı. Görevi, büyük çobanın emirlerini yerine getirmektir. Ve ilkokulun 4 ve 5 sınıflarını okuduğu yılların yaz tatillerinde önüne katılan sürüsünü tek başına otlatabiliyordu. Aile, bazı yıllar koyun

bazı yıllar da keçi edinirdi.

Yaylaya göç başladığı günler Ahmet erken uyanır. Sürüsüyle dağların doruklarındaki boy atmış gür otlaklara bir an önce varabilme telaşesinde olurdu. Yayla göçü başlayıncaya kadar alabildiği geniş otlakların otlatılması yasaklanırdı köy muhtarlığınca. Çimenler boy atar, beyaz papatyalar, mor menekşeler, daha nice nice renk renk çiçeklerle bezenirdi otlaklar. Cami imamının vaazlarında sık sık betimlediği cennet gibi olurdu yaylaların düzlükleri. Kudretten çıkan soğuk sular, serin serin eser rüzgârlar ve yayla kuşlarının şarkıları tamamlardı yaylaların yalancı cennetini.

Geçen yıllarla beraber Ahmet de yaylaların sayılı acar çobanlarından biri olup çıkmıştı. Geniş yayla düzlükleri, vadilerin yamaçları sürülerini güttüğü otlaklardı. Orta boylu, güneş yanığı yüzü esmer tenini daha da esmerleştirirdi. Geniş omuzlu, kalın gövdeli güçlü kuvvetli bir köy delikanlısıydı. Haziran ortalarında başlardı ortalama 2500 m rakımlı yayla yaşamı. Ta ki, Eylül ayının sonlarına kadar çoğu kez yağmurlu, puslu ara ara güneşli günler içinde geçen yayla dönemi biter bu kez köye yakın kışlalara inerdi sürüler.

Her mevsim sürüsünün peşindeydi. Bir elin parmakları sayısınca ziyaret ettiği köy sayısı ve Şavşat ilçesi oluşturuyordu engin(!) dünyasını. Bir de Ardahan'a gitmişliği vardı. Ancak askerlik hizmeti için ta Isparta'ya kadar gitti. Gidiş ne gidişti ama. Kara trenle günlerce yol almış, yol boyunca nice nice kentler, geniş ovalar büyük akarsular görmüştü. Ülkesinin ne kadar da büyük olduğuna şaşırıp kalmıştı. Bütün gördükleri onun için ilkti ve ilginçti.

Terhis olduğunda tam adam olduğunu hissediyordu. Askerlik kutsal bir görevdir, olgunluk göstergesidir ve askerlik yapmayanı adam saymazlar kültürümüzde. Askerlik görevini yapmakla kendine güveni artmış, hayata daha bir öz güvenle bakıyordu. Askerlik dönüşü babasıyla anlaşıp koyunlarını satıp keçi edinmek istedi. Keçiler daha fazla süt verir ve daha uzun süre sağlıklı koyunlara göre. Bulutlara komşu, rakımı yüksek köyünde kışların altı ay sürer. Koyunlara uzun kış boyu otla beslenir. Köyde çayırları yeterli değildi. Ancak sekiz-dokuz kağrı arabası miktarı ot alabiliyorlardı çayırlardan.

Ve Yığılı ve Bilbilan yaylarında yaz mevsimini geçiren Hopalılarla koyunlarla keçileri değiştiler. Bir koyun verip karşılığında iki keçi aldılar. Hopalılardan aldıkları keçilere parayla yirmi-yirmi beş tane keçi satın alıp sürülerine kattılar. Kalabalık keçi sürüsüne sahip oldular kısa süre içinde. Terhis günleri bir ay olmuş, bıyıkları da uzamıştı. Otantik deyişle, Ahmet'in kara bıyıklarını balta kesemezdi artık. Keçilerin sağımı tamamlanınca otuz litreye yakın süt elde ediliyordu bir öğünde. Akşam sağımında elde edilen süt miktarı daha da fazla oluyordu. Yayla evinden sürünün başında otlaklara açılırken; fetihlere çıkan askerlerinin önünde yürüyen Osmanlının yükseliş devri paşaları gibiydi adeta. Kendisiyle gurur duyuyordu.

Çobanlık, kendi sürüsünün başında çobanlık güzeldir. Hele güneşli havalarda çiçeklerle bezeli

yemyeşil düzlüklerde sürünün yayılması. Doğanın müziğine karışan çan seslerini dinlerken zamanın nasıl geçtiği fark edilmez. Bir bakarsın ta uzaklardaki Karçal Dağlarının sivri doruklarına yaklaşmış gökteki altın tepsi. Sağım için yayla evine dönme zamanı gelmiş demektir. Sahara Dağı morun tüm tonlarıyla akşamı karşılamaktadır.

Tüm bu güzellikler yağmurlu ve sisli havaların için geçerli değildir. Karadeniz'den yükselen bulutlar dağları aşıp gökyüzünü kaplayınca Ahmet ve diğer çobanlar için çile başlar. Sıkça yön değiştiren rüzgâr hızını artırır. Hava sıcaklığı iyice düşer. Bazen dolu şeklinde yağar yağmur. Keçiler kuyruklarını asıp sığınacak kaya kovukları koşar. Bulabilirlerse elbet. Çobanlık acısıyla tatlısıyla yaşanan bir uğraştır köy yaşamında.

Ahmet memnundu hayatından. Kısa sürede kilolarca yağ yapmıştı annesi keçilerin bereketli sütünden. Yağları amcasıyla babası akşamın yaklaştığı, güneşin etkisini kaybettiği bir gün gece boyunca da yolculuk yaparak kağrı arabasıyla Ardahan'a götürüp pazarladı. Umduklarından da iyi geçmişti satışları. Cepleri hayli ısınmıştı. Yaylaya döndüklerinde sevinçleri yüzlerinden okunuyordu.

Tüm bunlar güzellikti Ahmet için. Yaz ayları bitmiş, yemyeşil otlaklar yeşilin mat tonlarına dönüşmüş sular azalmıştı. Yaşanacak sonbahar vardı önünde. Sonbahar da sorunsuz geçecekti Ahmet için. Köye yakın vadiler, otlaklar alabildiğine geniş ve keçiler için uygundu. Ve kış beyaz kürküyle doğayı bezediği zaman keçileri kışlatmak kendi köyünde olanaklı değildi. Kış tüm haşmetiyle yaklaşacaktı. Köyü uzun kış boyu karlanırdı. Kışları hafif geçen köylerde kışlatmak olanaklıydı. Bu özellikte köy bulmak zorunluydu. Rakımı yüksel olmayan köyler vardı ilçe sınırları içinde. Fazla kar almayan kışların ılık geçtiği köyler. Sorun böylesi köylerde kışı geçirmek için izin alabilmektir. Bu sorun çözülmesi gereken büyük mü büyük bir problemdi. Hiçbir köylü keçilerin kendi köyünün ormanında, meşe filizlerini yemesine tahammül etmezdi.

Devam edecek...